

Van der Spek Fa. Gebrs. Van der Spek – Zoetermeer boter- en margarinebedrijven

In de nadagen van het klassieke album meldde zich het boter- en margarinebedrijf Gebroeders van der Spek – niet te verwarren met G. van der Spek koffie en thee in Delft die alleen de serie automatenplaatjes Jong Holland en bruintjes heeft uitgebracht. Het bedrijf, dat zijn producten op de markt bracht onder de merknaam “Zoetermeer’s Roem, Verkrijgbaar in geheel Nederland”, kwam met een reeks kleine jeugdalbums in de sfeer van “Zwerftochten door Nederland”, zoals die van Hille in de dertiger jaren, met de serietitel *Met Ab en Eef langs veld en dreef*. Het zijn echter veel kleinere albums dan die uit de dertiger jaren, en een groot verschil is dat deze zwerftochten worden ondernomen door twee kleine kinderen, Ab en Eef, met hun oom. De boekjes zijn dan ook duidelijk gericht op de jongere jeugd.



Er zijn van 1952 tot 1958 vijf deeltjes verschenen, waarin alle toenmalige 11 provincies – zonder de provincie Flevoland, die pas op 1 januari 1986 ingesteld werd – werden aangedaan. In de eerste deeltjes werd steeds aangekondigd dat de reeks uit zes deeltjes zou bestaan, en werden steeds twee provincies bezocht. De reeks zou dus één deeltje moeten krijgen met slechts één provincie. Dat ging echter niet door. Aan het slot van het derde deeltje is nog aangekondigd dat het volgende gewijd zou zijn aan de grootste provincie Brabant; het werd echter Brabant en Limburg. In dat deeltje is vervolgens aangekondigd dat de volgende provincie Gelderland zou zijn; het vijfde en laatste deeltje werd echter Overijssel, Gelderland en Drenthe, en daarmee was Nederland in vijf deeltjes rond.

Van het eerste deeltje is in februari 1956 nog een tweede druk uitgebracht met aangepaste datum in het boekje.



De vijf albums à f 1,25 per stuk, hebben een uniform uiterlijk. Het zijn ingebonden albums, van het afwijkende klein romanformaat 19 x 24 cm, met rode linnen rug zonder rugopdruk en glanzend beplakt voor- en achterplat.

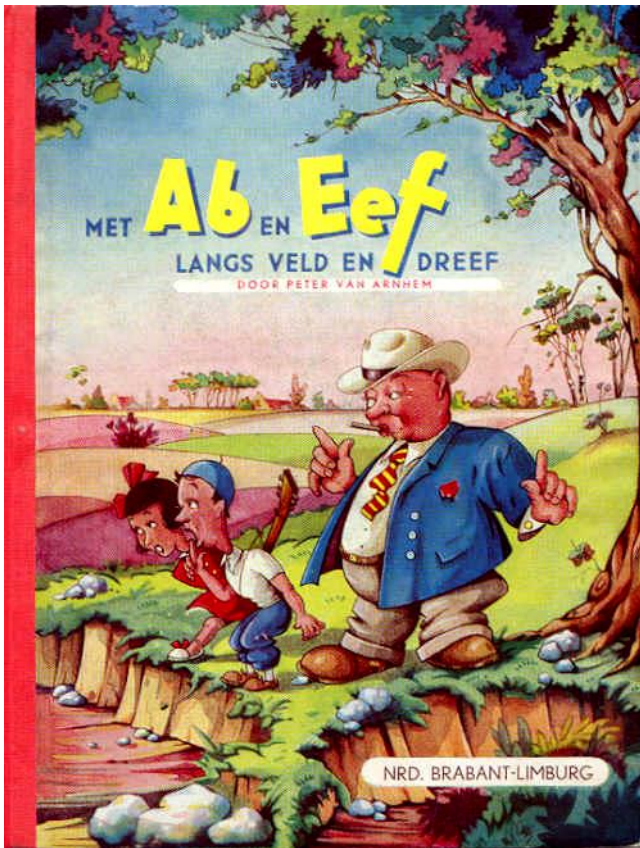
De voorplaat is bij alle vijf hetzelfde. Op de voorzijde van elk deeltje is onder de reekstitel in kleine rode letters de auteur(s) afgedrukt en rechtsonder in grotere bruine letters de provincies van dit deeltje. Het eerste deel is geschreven door het duo Henk de Wolf en J. Scheffer, alle vier de volgende deeltjes door Peter van Arnhem.

Het eerste deel had op de witte achterkant een grote reclame voor Zoetermeer’s Roem margarine. Vanaf het tweede deeltje, inclusief de tweede druk van het eerste deeltje, is die vervangen door een romantisch schilderij van Zoetermeer, de thuisbasis van de firma Van der Spek, en de grote reclameplaat is verplaatst naar de binnenkant.

De eerste 4 boekjes hebben een omvang van 60 pagina’s, het laatste 55 pagina’s. Ze zijn (te) ruim voorzien van vulstrips. Er is een stevige papiersoort gebruikt die geen last heeft van verzuringsvlekjes en redelijk bestand is tegen kinderhanden. In de marges zijn diverse zwartwit tekeningetjes van de rondtrekkende hoofdpersonen opgenomen.

Alle deeltjes zijn geïllustreerd door Piet Nienhuis. De afbeeldingen zijn kinderlijk, maar de aquarelplaatjes zijn – zolang de hoofdpersonen buiten beeld zijn – veel realistischer. Elk deeltje heeft 48 plaatjes van het uniforme zeer forse formaat 8,5 x 12,5 cm (staand, en liggend over de volledige tekstbreedte) met een flinke witrand. De plaatjes zijn in elk deeltje afzonderlijk genummerd 1 – 48. De provincies van het betreffende deeltje en het nummer van het plaatje zijn rechtsonder in de witrand afgedrukt. De achterzijde van de plaatjes is blanco. Alle plaatjes zijn ongesigneerd.





SPEZ01

**Met Ab en Eef langs veld en dreef:
Groningen – Friesland**

Door Henk de Wolf en J. Scheffer, februari 1952
Tweede druk met andere achterplaat, februari 1956.

SPEZ02

**Met Ab en Eef langs veld en dreef:
Noord-Holland – Utrecht**

Door Peter van Arnhem, februari 1953

SPEZ03

**Met Ab en Eef langs veld en dreef:
Zuid-Holland – Zeeland**

Door Peter van Arnhem, Januari 1954

Er is een "misdruk" waarin de reclame op de binnenzijde van het achterplaat vergeten is, Deze is los bijgeplakt.

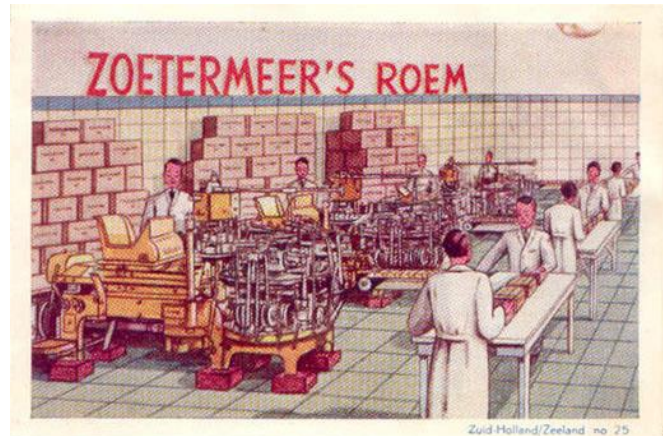
SPEZ04

**Met Ab en Eef langs veld en dreef:
Noord-Brabant – Limburg**

Door Peter van Arnhem, maart 1956

Ab en Eef mogen in de zomervakantie met hun oom Fred, die juist teruggekeerd is uit Amerika, een autotocht maken door heel Nederland. Er wordt veel bezienswaardigs getoond en veel verteld over streek en stad en de geschiedenis ervan. Dat alles gebeurt op een leuke verhalende manier, met veel gesprekken tussen oom en kinderen.

In Zuid-Holland wordt natuurlijk ook Zoetermeer aangedaan, en daar wordt het bedrijf van de gebroeders Van der Spek bezocht. Opvallend aan de plaatjes daarvan is de kleinschaligheid van het bedrijf.



De verpakkingafdeling van de fa. Gebrs. van der Spek

Het wagenpark van de fa. Gebrs. van der Spek



SPEZ05

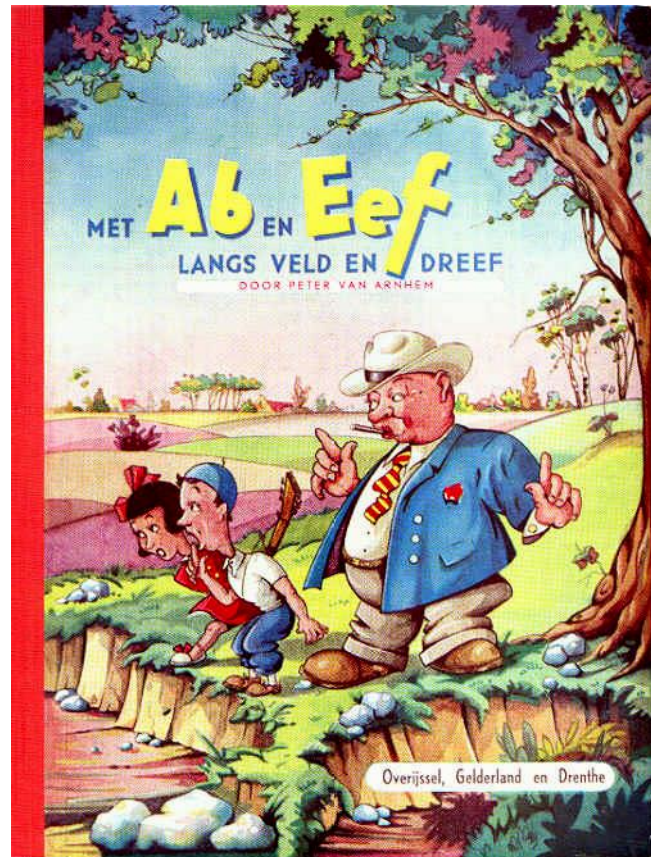
**Met Ab en Eef langs veld en dreef:
Overijssel, Gelderland en Drenthe**

Door Peter van Arnhem, december 1958

Zoals bij alle boterproducten in die tijd – zie bijvoorbeeld Van den Bergh & Jurgens – konden de plaatjes niet in de papieren wikkels van de boter verpakt worden. De plaatjes en de gratis albums konden bij elkaar gespaard worden op de Roem-zegeltjes die uit de verpakking geknipt werden.

“Plakplaatjes”

Buiten de Ab en Eef serie heeft Van der Spek geen albums uitgegeven. Het bedrijf heeft wel in 1955, toen het wachten was op Brabant, wat uiteindelijk Brabant en Limburg werd, 84 van de 96 reclameplaatjes uitgegeven van de serie “Uit welk land komt die auto” van de beschuitbedrijven HUS en Lubro, onder de titel “Wat is dat voor een auto?”.



In 1956 werd het bij wet verboden om “branchevreemde” artikelen cadeau te geven, en moesten de boekjes voortaan betaald worden. Dit is waarschijnlijk de verklaring voor het vertraagd uitkomen van deel 4 en 5, en het besluit om de reeks tot vijf deeltjes te beperken. Hierna heeft Van der Spek alleen nog 4 dunne kleurboekjes uitgegeven.

Belangrijk nieuws voor de verbruikers van Zoetermeer's Roemproducten

Zoetermeer, datum postmerk.

Aan onze spaarders van Roemzegels.

Zoals U bekend zal zijn mag, nadat de Wet Beperking Cadeaustelsel van kracht geworden is, niet elk reclamesysteem gevoerd worden.

In verband hiermede mogen wij tot onze spijt na **31 augustus a.s.** geen textielgoederen meer verstrekken, doch alleen brancheverwante artikelen.

De Roemzegels blijven echter hun waarde behouden en wij kunnen U meedelen, dat vanaf **1 september** de volgende artikelen op de Roemzegels verkrijgbaar zijn:

een pakje Zoetermeer's Roem voor slechts 30 Roemzegels, verkrijgbaar bij Uw leverancier;
 een grote fles prima slaolie voor 100 Roemzegels, plus 20 Roemzegels voor de fles. Bij inlevering van de lege fles ontvangt U 20 cent terug;
 een prachtig boterkuipje voor 160 Roemzegels.

